

De wereld in beroering: het schip keren

Janne Vuononvirta

Als je vandaag de dag het nieuws leest, is het moeilijk om je geen zorgen te maken. De wereld lijkt onrustiger dan in decennia. Oekraïne en Rusland zijn al meer dan vier jaar met elkaar in oorlog, in het Midden-Oosten lijkt een duurzame vrede een vrome wens, en de spanning tussen grootmachten zoals de Verenigde Staten en China blijft toenemen. De democratie verkeert in crisis en het populisme is in opmars. Niet langer worden diegenen met de meest wijze ideeën gehoord, maar zij die het hardst roepen en bereid zijn elke leugen te vertellen die hun doel dient. Dit is het kenmerkende trekje van onze tijd, dat bekend is komen te staan als het 'post-truth' tijdperk. Ondertussen verandert het klimaat in snel tempo, neemt de biodiversiteit af en doen landen niet genoeg om daadwerkelijk verandering teweeg te brengen.

De wortels van de crisis

Als we naar de wortels van de crisis kijken, en met name naar het klimaatvraagstuk, dan is de belangrijkste reden op materieel niveau wellicht dat de wereldbevolking sinds de Industriële Revolutie is gegroeid van één miljard naar meer dan acht miljard mensen. Maar het gaat niet alleen om ons aantal, maar ook om hoeveel ieder van ons verbruikt, want een mens gebruikt tegenwoordig veel meer dan een eeuw geleden. Earth Overshoot Day markeert het moment waarop we het jaarlijkse ecologische budget van de aarde hebben opgebruikt — alles wat de planeet in een jaar kan vernieuwen. Die datum is gestaag naar voren geschoven en tegenwoordig hebben we dat budget doorgaans al rond midzomer uitgeput.

Onze samenleving omarmt ook idealen die schadelijk kunnen zijn. Het belangrijkste daarvan is de illusie van eindeloze groei. We hebben de neiging te geloven dat meer groei automatisch meer welzijn betekent, maar dat klopt alleen tot op zekere hoogte. Wanneer mensen erg arm zijn, helpen meer middelen daadwerkelijk. Maar voorbij een bepaald punt brengt meer geld geen extra welzijn meer en oneindige groei is niet mogelijk op een planeet met eindige hulpbronnen.

Maar ligt de wortel niet nog dieper — op spiritueel niveau? Welk spoor laten we na in de wereld wanneer we onze eigen diepste aard niet kennen? Misschien verstoren we de wereld niet alleen met koolstofdioxide, maar ook met onze gedachten?

Een droom

Ongeveer twintig jaar geleden had ik een indringende droom die ik graag met jullie wil delen. In de droom bevond ik me hoog boven de aarde. Velen waren daar samen met mij, onder wie mijn moeder, en samen keken we naar een grote rivier die beneden ons stroomde. Op de rivier bevonden zich talloze vlaggenschepen, verward in een hevige strijd. Ze waren zo verdiept in het conflict dat ze niet

merkten waar de stroming hen naartoe voerde. Maar van bovenaf was de loop van de rivier duidelijk: verderop lag een enorme, angstaanjagende waterval, zoals de Niagara Watervallen.

De vlaggenschepen waren zich niet bewust van het gevaar. Van bovenaf riepen we naar hen: Stop! Zien jullie niet dat jullie de verkeerde kant op gaan? Jullie moeten omkeren. We konden zien dat als de schepen van koers zouden veranderen, een andere stroming – een ander kanaal van de rivier – hen veilig verder zou dragen. Maar om die veiligere weg te bereiken, moest de strijd eerst ophouden; de schepen moesten terugkeren. Maar hoe hard we ook riepen, ze konden ons niet horen. Toen werd ik wakker.

De symboliek van de droom is eenvoudig. De vlaggenschepen staan voor de naties van de wereld. Soms is de strijd een daadwerkelijke oorlog, maar meestal is het een allegorie – het is het voortdurende streven naar meer rijkdom, meer macht, en het beschermen van onze materiële levenswijze. De waterval kan de klimaatcrisis symboliseren die zich al om ons heen voltrekt. De naties kunnen het gevaar zien, maar wat we tot nu toe hebben gedaan, is niet genoeg geweest. Er is altijd wel iets dat urgenter lijkt, meestal de economie. Politici zijn vaak niet bereid moeilijke beslissingen te nemen die hun carrière in gevaar kunnen brengen. Zo blijven we de noodzakelijke maatregelen uitstellen en wordt het steeds moeilijker om van koers te veranderen.

Naties bestaan uit individuen

Naties bestaan uit individuen en het veranderen van onze eigen gewoonten is op individueel niveau niet minder moeilijk. Denk aan een roker: hij weet dat roken ongezond is, maar blijft toch roken, omdat de gezondheidsschade in de toekomst ligt, terwijl het aangename gevoel er nu meteen is. Het heden voelt levendiger dan een ver gevolg. We hebben allemaal dit soort vertekeningen: we eten te veel, ook als we geen honger hebben. We zijn van plan aandacht te geven aan onze dierbaren, maar zitten in plaats daarvan met onze telefoon wanneer we hen bezoeken. Of we willen onze spirituele beoefening verdiepen, maar zeggen uiteindelijk tegen onszelf: morgen. En zo gaan de jaren voorbij, tot we merken dat we oud worden en de kans verkeken is.

Als individu worden we beheerst door onze gewoonten en conditionering. Zij zijn het product van onze eigen geschiedenis – het product van een karmische cyclus die zich van leven tot leven herhaalt. Wat we nu doen, bouwt het volgende moment. Om onze toekomst te veranderen, moeten we beginnen met het veranderen van ons denken en handelen, door nieuwe oorzaken te scheppen in plaats van de oude te herhalen. Als we de loop van de karmische stroom willen veranderen, moeten we anders handelen – hier en nu. Dit geldt zowel voor individuen als voor naties.

De eenheid van de mensheid

In de Mahatma-brieven wordt de Theosophical Society soms een broederschap van de mensheid genoemd. Theosofie in de praktijk brengen betekent vooral dat

we in alles wat we doen de eenheid van de mensheid tot uitdrukking brengen. In *De Sleutel tot de Theosofie* schrijft Madame Blavatsky: 'Het is bovendien een occulte wet dat niemand zich boven zijn eigen individuele tekortkomingen kan verheffen zonder daarbij, hoe gering ook, het gehele lichaam waarvan hij een integraal deel uitmaakt, mee omhoog te tillen. Evenzo kan niemand zondigen, of de gevolgen van zonde ondergaan, alleen. In werkelijkheid bestaat er niet zoiets als "afgescheidenheid"'

Niets van wat we doen, gebeurt in afzondering. Wanneer we goed doen, moedigen we anderen aan hetzelfde te doen. Wanneer we kwaad doen, geven we ook anderen toestemming om hetzelfde te doen. En wanneer we niets doen, versterken we onverschilligheid. Wat we ook doen, zeggen of denken, iemand wordt erdoor geraakt.

Afbeelding: André Devambez, *Le Fou (de gek)*, 1915

ele beoefening zien we geleidelijk in dat we niet slechts onze persoonlijkheid zijn. Wanneer iemand ons kwetst, is het alleen onze gevoelens, onze persoonlijkheid, die gekwetst is – niet ons ware Zelf. Het ware Zelf kan niet gekwetst worden.

Betekenisvolle verandering vindt alleen plaats door het cultiveren van mededogen en liefde met wijsheid. Jezus leerde ons de andere wang toe te keren en onze vijanden lief te hebben. De Boeddha leerde hetzelfde. Dit wordt pas mogelijk wanneer we begrijpen wie we werkelijk zijn. Zolang we ons vereenzelvigen met de persoonlijkheid, is geweldloosheid moeilijk, omdat we het gevoel hebben onszelf en de dingen die we waardevol achten te moeten verdedigen. Maar de paradox is dat het ego nooit werkelijk veilig is. Hoe fel we het ook verdedigen, het is voorbestemd om te vergaan.

Naties volgen een vergelijkbaar denkpatroon als individuen. Overal ter wereld geven we steeds meer uit aan wapens, in de overtuiging dat we veiliger zijn naar-

Vrede vinden in het innerlijke zelf

Om de wereld te helpen, moeten we bij onszelf beginnen en innerlijke vrede vinden. Blijvende vrede komt alleen door spirituele beoefening. Zolang we ons vereenzelvigen met de persoonlijkheid, worden we beïnvloed door alles wat ons persoonlijk raakt. Als een onvriendelijk woord ons kwetst, reageren we op de een of andere manier, soms alleen door zware gedachten de wereld in te sturen. Door spiritu-

mate ze krachtiger zijn. Maar klopt dat wel? In 2025 bereikten de wereldwijde militaire uitgaven 2887 miljard Amerikaanse dollar – 41 procent hoger dan tien jaar eerder, en de grootste toename sinds de Koude Oorlog.¹ Conflict is soms misschien moeilijk te vermijden, maar geweld kan uiteindelijk niet met geweld worden overwonnen. Wat nodig is, is juist oprechte menselijke verbondenheid: inzien dat we, aan welke kant van de grens we ook wonen, fundamenteel hetzelfde zijn, en dat er meer dingen zijn die ons verbinden dan die ons verdelen.

Kiezen voor liefde en geweldloosheid betekent niet dat we onrecht accepteren of toelaten dat anderen ons kwetsen. Maar om aan vrede te werken, moeten we haat loslaten, ons hart behoeden voor wrok en ons onthouden van het veroordelen van anderen. Het is gemakkelijk om ons oordeel te laten vertroebelen door onrecht uit het verleden, maar vasthouden aan wrok helpt ons nooit vooruit. Als we werkelijk vrede willen, kunnen we dan inzien dat er geen ander is – dat het licht in ieder wezen een weerspiegeling is van het ene Licht?

Wees de verandering

Wanneer je het nieuws leest, is het gemakkelijk om pessimistisch te worden, omdat de media de neiging hebben zich te richten op wat er misgaat. Toch gebeuren er ook goede dingen. Hoewel het aantal doden door oorlog de afgelopen jaren is gestegen, is de langetermijntrend dalend, en liggen de aantallen lager dan op bijna elk ander moment in de menselijke geschiedenis. Daarnaast blijven extreme armoede, honger en kindersterfte afnemen, kunnen de meeste van de acht miljard mensen op aarde inmiddels lezen, en breidt duurzame energie zich snel uit. Zo voegt China elk jaar genoeg nieuwe zonne-energie toe om meer elektriciteit te produceren dan Finland in een heel jaar verbruikt. Op vele manieren is er echte vooruitgang gaande.

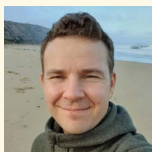
Mahatma Gandhi zei: ‘Wees de verandering die je in de wereld wilt zien.’ In mijn droom bevonden we ons allemaal hoog daarboven, roepend naar mensen die ons niet konden horen. Dat soort hulp was niet erg doeltreffend. Werkelijke verandering kan niet van buitenaf komen. We moeten ons onder de mensen begeven, aan boord stappen van die vlaggenschepen, en de zorgen en gevaren aanvaarden die ons daar te wachten staan. Terwijl we hier zijn, is het onze taak te onthouden wie we werkelijk zijn – vonken van goddelijk vuur, van eeuwig Licht – en anderen te herinneren aan hun eigen licht. Als we anderen willen helpen, moeten we vrede in onszelf dragen en die naar buiten laten stralen.

Een vredesmantra

Ik wil afsluiten met een vredesmantra die meer dan honderd jaar geleden werd geschreven, tijdens de Finse burgeroorlog, door de theosoof Fredrik Heliö. In Finland sluiten veel loges hun bijeenkomsten af met deze woorden, om een weldadige kracht in alle richtingen te laten uitstralen.

Moge het licht schijnen in de duisternis.
Moge gerechtigheid zegevieren over geweld, onrecht en zelfzuchtig gewin.
Vrede aan alle wezens.
Vrede aan alle wezens in het oosten.
Vrede aan alle wezens in het zuiden.
Vrede aan alle wezens in het westen.
Vrede aan alle wezens in het noorden.
Vrede onder de volkeren.
Vrede voor de leiders der naties.
Moge oorlog en strijd ophouden.
Moge ieder een broeder zien in ieder mens.
Vrede, vrede, vrede.

Noot 1. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *Global military spending rise continues*, 27 april 2026, author not explicitly mentioned. (www.sipri.org)

Janne Vuononvirta is voorzitter van de Finse Sectie van de Theosophical Society. Dit artikel is gebaseerd op de lezing *World in Turmoil*, gehouden tijdens de internationale bijeenkomst van Jong Theosofen: *From Inner Peace to Outer Peace*, te Kreivilä in juni 2026.

TVN-leden die het stoffelijk lichaam hebben afgelegd

Op 7 maart 2026 is overgegaan Floris Methorst uit Utrecht.
Hij was 87 jaar en lid sinds 20 april 1999.

Op 10 maart 2026 is overgegaan Pieter van den Berg uit Amsterdam.
Hij was 80 jaar en lid sinds 1 oktober 2022.

Op 21 april 2026 is overgegaan Carla Gerritsen uit Den Haag.
Zij was 74 jaar en lid sinds 1 april 2018.

Op 21 juli 2026 is overgegaan Ronald Engelse uit Nieuwerkerk a/d IJssel.
Hij was 83 jaar en lid sinds 30 november 1962.

Op 28 juli 2026 is overgegaan Jaap Kouwe uit Soest.
Hij was 79 jaar en lid sinds 7 november 1969.

Op 21 augustus 2026 is overgegaan Wies Kuiper uit Zwolle.
Zij was 91 jaar lid sinds 1985.

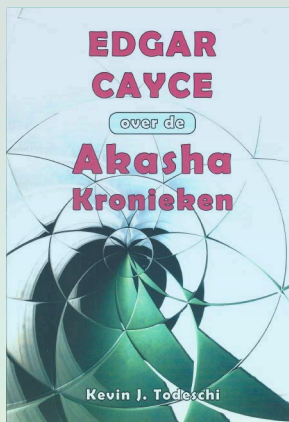
Moge onze liefde en dankbaarheid hen begeleiden op hun verdere zielenreis.

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

Kevin Todeschi

Edgar Cayce over de Akasha Kronieken

Uitgeverij Hajefa, 2021 - 207 p.

Softcover, ISBN 9789463310291 - prijs € 19,95

Edgar Cayce was één van de grote zieners van de twintigste eeuw. Hoewel hij driekwart eeuw geleden is overleden, heeft zijn boodschap voor de wereld nog niets aan zeggingskracht verloren. De Akasha Kronieken vormen het geheugen van de mensheid, en Cayce werkte er veel mee. Hij haalde er informatie uit die zijn cliënten hielp in te zien waar ze vandaan kwamen en waar ze mogelijk naar op weg waren. Steeds is het advies: je kunt je leven zelf vormgeven.

Eddy Mulder

De man die met dieren spreekt

Uitgeverij Animaltalks - 2023 - 151 p.

Softcover, ISBN 9789464815559 - prijs € 23,50

In dit non-fictieboek deelt de auteur zijn ervaringen nadat hij een cursus dierentolken heeft gevolgd. Het boek bevat honderden uitgeschreven, telepathische gesprekken met diverse dieren. Dit varieert van grappige en alledaagse gesprekken met huiskatten tot spirituele dialogen met roofvogels en serieuze thema's rondom de intensieve veehouderij

Massimo Pigliucci

Hoe word je een Stoïcijn? Oude Filosofie voor het Moderne Leven

Uitgeverij Ten Have, Utrecht - Vierde druk 2017- 239 p.

Softcover, ISBN 9789025905675

Toen Massimo Pigliucci de vijftig naderde, werd hij overvallen door grote levensvragen en het besef van zijn eigen sterfelijkheid. Dat stimuleerde hem zich te verdiepen in de praktische filosofie van de stoïcijnen, die uitstekend lijkt te passen bij seculiere Westerlingen. Ze leert je te concentreren niet op onbereikbare en al te abstracte dingen, maar op datgene wat binnen je macht ligt en daardoor stabiliteit en gelijkmoedigheid te bereiken.